

ETIK OG LEVEVIS

Næstekærlighed

Den kristne etik har sit udgangspunkt i *det dobbelte kærlighedsbud*: "Du skal elske Herren din Gud [...], og du skal elske din næste [...]" (Matt 22,37-49 og Luk 10,27). Jesus erklærer, at dette bud sammenfatter hele

menneskets forpligtelse, og at det er vigtigere end alle detailbud i den jødiske lov. I en central tekst i Lukasevangeliet (Luk 10,25-37) tydeliggør han meningen med kravet om at elske 'din næste'. En lovkyndig spørger ham, hvem ens næste er, og Jesus forklarer det ved at fortælle den historie, som normalt kaldes 'lignelsen om den barmhjertige samaritaner'. En mand bliver overfaldet af røvere, som lader ham ligge halvdød på vejen. En præst og en tempeltjener kommer forbi, men går videre uden at hjælpe ham. Derefter kommer en samaritaner – dvs. en person fra det af jøderne foragtede nabofolk – til stedet. Han tager sig straks af manden og bringer ham til et herberg, hvor han betaler for hans ophold.

Efter at have fortalt historien, spørger Jesus: "Hvem af disse tre synes du var en næste for ham, der faldt i røvernes hænder?" og modtager svaret: "Han, som viste ham barmhjertighed." I det afsluttende spørgsmål vendes sagen om på en overraskende måde. Man skulle tro, den overfaldne ville blive udpeget som 'næsten', men i stedet peges der på den, som hjælper. Dermed peger Jesus på, at mennesker altid er gensidigt forpligtede over for hinanden. Ordet næste hedder på engelsk neighbour (nabo): lige som et naboskab altid er gensidigt, ses mennesket altid i gensidige relationer til andre mennesker.

Jesus udtrykker det samme i den formulering, som kaldes *den gyldne regel*: Du skal være over for andre, som du ønsker, de skal være over for dig (Matt 8,12 og Luk 6,31). Hermed siges der ikke, at man har ret til at stille visse krav til andre mennesker; der angives en målestok for, hvilke forpligtelser man selv har over for andre.

I *Bjergprædikenen* (Matt 5-7) udtrykker Jesus kravet om næstekærlighed på en helt ekstrem måde. Med henvisning til nogle af de vigtigste jødiske bud siger han bl.a., at ikke alene må man ikke slå ihjel, man må overhovedet ikke blive vred på sine medmennesker. Og ikke alene må man ikke bryde et ægteskab, man må overhovedet ikke se på en andens hustru med et lystent blik. Endelig siger han, at man ikke alene skal elske sin næste, men også sin fjende.

Med den slags formuleringer gør Jesus det klart, at kristen etik ikke er en regeletik med nogle detaljerede bud, som skal overholdes, men et grundprincip om total forpligtelse over for medmennesket.

Det er oplagt, at disse krav er så ekstreme, at ingen kan leve fuldtud op til dem. I protestantisk kristendom uddrages der derfor også den pointe af dem, at ingen selv kan 'fortjene' sin frelse ved sine egne gerninger. Kun fordi Jesus har taget vore synder på sig, er frelsen tilgængelig af Guds nåde, hedder det. Man skal altså ikke forsøge at leve op til næstekærlighedsbudet for at blive frelst – det hjælper ikke – men for næstens skyld.

Det er en logisk følge af denne tankegang, at kristen levevis ikke er baseret på overholdelse af bestemte enkeltregler. Der er ingen regler for, hvad man må spise; der er ingen krav om bestemte bedetider, påklædning, pilgrimsrejser eller lignende.